

Kalauz
a JATE Egyetemi Könyvtár használatához

EGY KIS TÖRTÉNELEM...

1921 októberében a kolozsvári egyetem Szegedre költözésekor mihamarabb szükségessé vált az egyetemet ellátó egyetemi könyvtár megszervezése. A számban még kicsi, de már könyvtárat formázó gyűjteményt és a lelkes kis könyvtáros csapatot itt, a Dugonics téren, a jelenlegi épületben helyezték el.

"A KÖNYVEK SZÁMA VÉGTELEN, DE..."

A világ könyvtermése olyan hatalmas, hogy jobb híján minden könyvtár válogatni kényszerül belőle. A válogatásnak persze könyvtáranként kidolgozott szabályai és feltételei vannak. Könyvtárunk anyaga elsősorban társadalomtudományi jellegű, de az Egyetemen oktatott tudományokkal - köztük magától értetődően a természettudományokkal - kapcsolatban általában elmondható: magyar és idegen nyelven kimerítő anyagot találhat az olvasó.

...ÉS HÁNY KÖNYV VAN ITT???

Kétségtelenül ez a leggyakoribb kérdés, amit a könyvtárba látogatók először föltesznek. A válasz azonban - bármily meglepő is - nem egyszerű.

A JATE egész könyvtári hálózata több mint 50, különböző nagyságú kari, intézeti, tanszéki könyvtárból áll. Következésképpen a nagy "központi" könyvtár állománya korántsem az egész Egyetem könyvtári állományával egyenlő. Ezen túlmenően figyelembe kell venni: a könyvtárosi szóhasználatban "könyvtári egységek"-nek számít minden dokumentum, tehát a könyv, a kötetbe kötött folyóirat, a kézirat, sőt a mikrofilmtekeres is. A JATE könyvtári hálózatában mintegy 1.200.000 könyv, 250.000 folyóirat és 30 000 egyéb dokumentum (kézirat, mikrofilm stb.) található, vagyis összesen csaknem 1.5 millió könyvtári egység.

Az említett 1.500.000 kötet jelentős szám, Könyvtárunk így nem csupán a városnak, de az egész Dél-Alföldnek is legnagyobb tudományos gyűjteménye.

MINDENT A KEDVES OLVASÓÉRT...!!!

Az olvasó a Könyvtárban három alapvető "tevékenységet" folytat. Kikérhet egy könyvet a raktárból, mert helyben

jelentek meg), csak éppen nem az emlékezetünkben gyakran kihulló írói nevek, hanem a művek címeinek betűrendjében.

HETILAPOK, NAPILAPOK, FOLYÓIRATOK...

Könyvtárunk az ún. periodikus, azaz több-kevesebb rendszerességgel megjelenő kiadványok gyűjtésével és archiválásával is foglalkozik. Tehát nem csak folyóiratok találhatóak Könyvtárunknak erre a célra létesített részlegében, hanem olvashatók a friss és régi napilapok, hetilapok, évkönyvek is.

Az itt található mintegy 160 ezer kötetbe kötött archivált anyag nagyjából két részre osztható: a hírlapanyagra és az egyéb időszaki kiadványokra. A Könyvtárba jelenleg kb. 1600 féle periodikum jár, nagyobb részét külföldi és hazai tudományos folyóiratok. Természetesen sem ezt a (könyvtárosi szakkifejezéssel élve) kurrens, sem az archivált anyagot nem tudnánk használni katalógusok nélkül.

A folyóiratok nem kölcsönözhetőek, külön folyóirat-olvasóteremben lehet azokat tanulmányozni, ahol a leggyakrabban használt mintegy félezer napilap, folyóirat stb. legfrissebb számai a polcokon megtalálhatóak, a maradék ezer friss számai (a kurrens katalógus alapján) kérhetőek, a régiéket a raktárból kihozhatóak.

SZÁMÍTÓGÉPES SZOLGÁLTATÁSOK

Az utóbbi évek egyik legfontosabb fejleménye a számítógép adta lehetőségek egyre fokozottabb kihasználása.

A könyvtár könyvkatalógusa az 1977-től máig beszerzett könyvállománnyal elérhető ma már adatbázis formában is, az egyetemi hálózatba bekapcsolt bármelyik számítógépről, sőt az egész Internet világhálózatról (gépünk címe: 160.114.9.130). A helyi hozzáférést nyilvános terminálok biztosítják. Ez a komputeres katalógus mintegy 132.000 könyvről nyújt minden szempontból visszakereshető információt. Mindezen túl még más egyéb nyilvános adatbázis is található ebben a rendszerben, mint pl. az EBIB, az egyetemi dolgozók bibliográfiája, a FIAL az egyetemre járó folyóiratok katalógusa, a FILM, amely kb. 2800 filmről nyújt angol nyelvű információt stb. Jelentősnek mondható CD-ROM 'parkunk' is. Ez azt jelenti hogy egyre több szakterület számítógépes adatbázisa használható a könyvtárban. Fontos még megemlíteni a PRESSDOK nevű adatbázist, amely kb. 200.000 magyar újságcikkről nyújt kimerítő bibliográfiai információt. Az egyre fejlődő nemzetközi hálózatok igen sok szolgáltatása is igénybe vehető könyvtárunkból.

Kérjük, hogy a komputeres szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdéseikkel forduljanak a tájékoztató szolgálat munkatársaihoz.

KÖNYVTÁRI PRAKTIKUM

Az alábbiakban néhány gyakorlati tudnivaló következik, ezekre mindenkinek szüksége lehet.

Beiratkozás

Könyvtárunk nyilvános, szolgáltatásait mindazon 14. életévüket betöltött személyek igénybe vehetik, akik a Könyvtár szabályait magukra nézve kötelezőnek fogadják el. A beiratkozás ingyenes, csupán személyi igazolványra van hozzá szükség.

Ruhatár

A földszinti ruhatár igénybevétele ingyenes és kötelező minden esetben! A kölcsönzöben, a társalgóban, az olvasótermekben és a Könyvtár egyéb helyiségeiben őrizetlenül hagyott tárgyakért nem tudunk felelősséget vállalni!

A kéréslap

Mind kölcsönzéskor (de hosszabbítás, előjegyzéskérés esetén is), mind az olvasóterembe raktárból felkért könyveknél nyomtatott kéréslapot kell kitölteni, amelyre célszerű (ha az adott műből több példányunk is van) minden raktári számot kiírni. Minden egyes kért műről külön kéréslapot kell kitölteni, hasonlóan az egyes kikért folyóirat-kötetekről is.

Fénymásolás

Egyetemünk hallgatói számára bizonyos korlátozott mennyiségben az olvasótermekben ill. a folyóiratosztályon is készítenek gyorsmásolatokat. Ha valakinek nagyobb terjedelmű, igényesebb kiviteli másolatra lenne szüksége valamely könyvtári anyagról, akkor a fénymásoló-szolgálatot kell felkeresnie. A Könyvtár reprográfiai szolgáltatásait főleg saját anyagunkkal kapcsolatban kínáljuk.

A Könyvtár minden pontján, mindenről SZABAD érdeklődni, felvilágosítást kérni a Könyvtár munkatársaitól!

**JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM KÖZPONTI
KÖNYVTÁRA**

6720 Szeged, Dugonics tér 13./6701 Szeged, Pf. 393.

Fontosabb telefonszámok:

Igazgató: (62)312-718 ill. 4036 m.
Központi szám:(62)310-011 vagy 310-233

Mellékállomások:

Tájékoztatás, információ: 4041 és 4038
Folyóiratrészleg: 4015 és 4055
Könyvkölcsönzés: 4028
Régi könyvek: 4044 és 4064

NYITVATARTÁS

A t a n é v b e n:

Könyv- és folyóiratolvasótermeink:

Hétfőn 13 - 20 óráig
Más hétköznapokon 8 - 20 óráig
Szombaton 8 - 19 óráig

Kölcsönző:

Hétfőn 13 - 18 óráig
Kedd - csütörtök 9 - 16.30 óráig
Pénteken 9 - 16 óráig
Szombaton 9 - 13.30 óráig

V i z s g a i d ő s z a k b a n

Könyvolvasótermeink:

Hétfőn 10 - 20 óráig
Más hétköznapokon 8 - 20 óráig
Szombaton 8 - 19 óráig
Vasárnap 8 - 13 óráig

Folyóirat-olvasótermünk:

Hétfőn 13 - 20 óráig
Más hétköznapokon 8 - 20 óráig
Szombaton 8 - 19 óráig

A kölcsönző a szorgalmi időszakához hasonlóan van nyitva. A vizsgaidőszakban a könyv- és folyóiratolvasótermek vasárnap is nyitva vannak, 8 és 13 óra között.

Kalauz

a JATE Egyetemi Könyvtár használatához

EGY KIS TÖRTÉNELEM...

1921 októberében a kolozsvári egyetem Szegedre költözésekor mihamarabb szükségessé vált az egyetemet ellátó egyetemi könyvtár megszervezése. A számban még kicsi, de már könyvtárat formázó gyűjteményt és a lelkes kis könyvtáros csapatot itt, a Dugonics téren, a jelenlegi épületben helyezték el.

"A KÖNYVEK SZÁMA VÉGTELEN, DE..."

A világ könyvtermése olyan hatalmas, hogy jobb híján minden könyvtár válogatni kényszerül belőle. A válogatásnak persze könyvtáranként kidolgozott szabályai és feltételei vannak. Könyvtárunk anyaga elsősorban társadalomtudományi jellegű, de az Egyetemen oktatott tudományokkal - köztük magától értetődően a természettudományokkal - kapcsolatban általában elmondható: magyar és idegen nyelven kimerítő anyagot találhat az olvasó.

...ÉS HÁNY KÖNYV VAN ITT???

Kétségtelenül ez a leggyakoribb kérdés, amit a könyvtárba látogatók először föltesznek. A válasz azonban - bármily meglepő is - nem egyszerű.

A JATE egész könyvtári hálózata több mint 50, különböző nagyságú kari, intézeti, tanszéki könyvtárból áll. Következésképpen a nagy "központi" könyvtár állománya korántsem az egész Egyetem könyvtári állományával egyenlő. Ezen túlmenően figyelembe kell venni: a könyvtárosi szóhasználatban "könyvtári egységek"-nek számít minden dokumentum, tehát a könyv, a kötetbe kötött folyóirat, a kézirat, sőt a mikrofilmtekeres is. A JATE könyvtári hálózatában mintegy 1.200.000 könyv, 250.000 folyóirat és 30 000 egyéb dokumentum (kézirat, mikrofilm stb.) található, vagyis összesen csaknem 1.5 millió könyvtári egység.

Az említett 1.500.000 kötet jelentős szám. Könyvtárunk így nem csupán a városnak, de az egész Dél-Alföldnek is legnagyobb tudományos gyűjteménye.

MINDENT A KEDVES OLVASÓÉRT...!!!

Az olvasó a Könyvtárban három alapvető "tevékenységet" folytat. Kikérhet egy könyvet a raktárból, mert helyben

óhajtja tanulmányozni, kikölcsönözheti a könyvet, végül periodikumokat és egyéb dokumentumokat olvashat (ez utóbbi bonyodalmairól majd később).

HAZA IS VIHETEM???

Az emeleti katalógusok vagy számítógépes terminálok valamelyikét már "megjárt" olvasó kitöltött kérőlapjával megjelenik a kölcsönzőben... Így kezdődik. A raktárból kihozzák a könyvet, illetőleg ellenőrzik, nincs-e másnál kölcsön, nem olvasóterembe beállított példány-e. Ha semmi gond nincs (az azért még előfordulhat, hogy épületen kívüli raktárainkban van, ekkor sajnos várni kell, vagy később visszajönni), akkor a könyv elvileg kikölcsönözhető.

De: néhány szabály itt is van!

Ezek a következők: - egyszerre legfeljebb csak öt könyv kölcsönözhető; - 1850 előtti magyar és 1800 előtti külföldi könyveket nem kölcsönzünk; - 1945 előtti könyveket (nem repesve ugyan) egyhetes időtartamra kölcsönzünk; - az olvasótermekben és a tájékoztató segédkönyvtárban elhelyezett könyvek nem kölcsönözhetőek; - természetesen nem kölcsönözhetőek a folyóiratok sem; - a kölcsönzési idő három hét; - hosszabbítás esetén az illető könyve(ke)t be kell mutatni; - az időben vissza nem hozott könyvek után késedelmi díjat kell fizetni.

Ha a kért mű kölcsön lenne, kérhet az olvasó előjegyzést, így a könyv visszakérülésekor írásban kap értesítést.

TANULÁS, HELYBEN OLVASÁS

Az olvasók - főleg a hallgatók - jelentős része nem minden könyvet visz haza, hiszen jó feltételeket tudunk biztosítani itt a Könyvtárban is a tanuláshoz, munkához. Hét olvasótermünk országos viszonylatban is a legjobban kiépítettek közé tartozik, már ami a könyvállományt illeti. Igaz, elsősorban az egyetemi tanulmányokra orientált ez a mintegy 25.000 kötetes gyűjtemény, de azért a "hobby-olvasókat" is kielégíti. Különben, ha valamit itt mégsem talál meg az ember, kiírja a katalógusokból és felkéri a raktárból. Az olvasóterem anyagát természetesen külön katalógus tükrözi, amely bent található az olvasóteremben.

MIT, MIÉRT, HOGYAN???

Az ilyen (és még ilyenebb...) kérdések megválaszolása a Könyvtár tájékoztató szolgálatának feladata. Mit is jelent mindez a gyakorlatban? Ezek a könyvtárosok segítenek a katalógusokban való eligazodásban, referátumok, szakdolgozat és egyéb munkák megírásához szakirodalmat,

módszertani útmutatást adnak, esetenként bibliográfiát készítenek egy adott témához stb. Munkájukat alaposan összeválogatott segédkönyvtár könnyíti meg, amelyet a tájékoztató szolgálat munkaszobáiban helyeztünk el.

KÉT ÉS FÉL MILLIÓ CÉDULA

A JATE Egyetemi Könyvtár nem 'szabadpolcos' könyvtár, hanem - adottságainál fogva - ún. raktári rendszerű bibliotheka. Ez azt jelenti, hogy csak a könyvállomány töredéke van olvasótermi szabadpolcon, a többi könyv tárolóraktárakban van, s a gyakorlatban csak a katalógusokon keresztül 'közelíthető meg'. Minden bekerülő könyvről kis cédulát készítünk és azokat már csak sorba kell rakni. Ahány szempont szerint tesszük ezt meg a katalóguscédulákkal, annyi katalógusunk lesz. Egy a lényeg: minden könyv és minden róla készült cédula ugyanazt az "irányítószámot" tartalmazza, hogy majd a raktárból e szerint előkereshető legyen.

Figyelem! az 1977 óta beszerzett könyvek már a számítógépes katalógusban is kereshetők, ott aztán tényleg minden szempont szerint!

A szerzői betűrendes katalógus a leggyakoribb könyvtári katalógus, még a legkisebb könyvtárakban is megtalálható. Tárgyszókönyv segít azokon, akiknek csak témájuk van, ám még azt sem tudják, létezik-e az illető témáról valamilyen könyv. A könyvek adatait feltüntető katalóguscédulákat más sorrendben kell tehát összerakni: tudományterületek, témák szerint. A tárgyszókönyv viszonylag "fiatal", hiszen csak az 1967 óta megvásárolt könyvek céduláit tartalmazza. Fontos még tudni, hogy a szépirodalmi művek cédulái nincsenek benne, viszont tartalmi szempontok szerint egyedül itt lelhető fel a jegyzetek és társaik.

Egy másik katalógus a szakkatalógus, amely tudománykörök, témák szerint épül fel, de itt már nem azok betűrendjében. A rendszer a műveket ismeretkörök, tudományszakok szerint csoportosítja, mégpedig úgy, hogy az egyes cédulák egymás melletti helye megfeleljen az illető tudományág belső, hierarchikus "berendezkedésének".

A sorozat-katalógus a sorozatok címének betűrendjében rendszerezi a műveket. Pl. itt egyben áttekinthető a "Magyar História", vagy a "Gyorsuló Idő" sorozat.

A feledékeny emberek legszimpatikusabb segédeszköze a szépirodalmi címszókönyv. A magyar nyelven (is) megjelent (és 1955 után beszerzett!) szépirodalmi műveket tartalmazza (regényeket, drámákat, amelyek külön kötetben